

[Hans Nielsen.]

vi ikke i Dag har fulde og klare Oplysninger om hele dette Spørgsmaal, saa er det Fler-tallets Skyld; de har ønsket, at denne Mis-tænkeliggørelse i Retning af, at Haandvær-kerne her i Landet udbytter Landbefolk-ningen, stadig væk skulde hænge over dem.

Jeg kommer derefter til de Bemærk-ninger, som Ordføreren gjorde vedrørende selve Forslaget. Han sagde, at Loven ram-mer alle baade i By og paa Land. Det er mig en Gaade, at Ordføreren kan staa og sige sligt, for det er jo ikke stemmende med Sandheden. Det er rigtigt, at det For-slag, som Venstre først fremsatte med den nuværende højtærede Indenrigsminister som Ordfører, var et Forslag, der, for saa vidt det var blevet gennemført, ogsaa vilde have ramt Andelsorganisationerne; men efter at man har kasseret dette Forslag og opstillet et andet, er der ikke nogen Tvivl om, at Andelsorganisationerne er fuldstændig uden- for Lovforslagets Bestemmelser. Det er ikke en Bebrejdelse, jeg retter mod den ærede Ordfører, tværtimod, jeg har ikke noget imod Andelsbevægelsen; jeg mener, at Andelsbe- vægelsen og specielt Landboernes Andels- foretagender har haft den allerstørste økono- miske Betydning for Befolkningen her i Dan- mark, og ingen kan jo ønske at fortrædige dem. I den Skrivelse, vi modtog fra Hr. Ingeniør Arnfred, Askov Højskole, udtalte han da ogsaa Ønsket om, at Andelsforenin- gerne skulde holdes udenfor, og det undrer mig, at Ordføreren vil staa op her og sige, at dette Ønske ikke er blevet imødekommet. Det er imødekommet fuldt ud.

Saa vil den ærede Ordfører hævde, at Truster og Karteller ogsaa kommer ind under Loven. Jeg forstaar heller ikke, hvorledes den ærede Ordfører kan sige sligt. Thi hvis der er Tale om et fuldstændig monopolagtigt Selskab som f. Eks. Sukkerfabrikkerne — det er jo dog et fuldstændigt Monopolfore- tagende uden indenlandsk Konkurrence, den Fabrik, der er i Vestsjælland, vil jeg ikke regne for nogen Konkurrent —, saa kan det ikke træffe nogen kollektiv Beslutning. Mi- nisterne sagde i Gaar, at der skulde være en Flerhed mod en enkelt, men hvorledes skal Konferensraad Gammeltoft blive til en Fler- hed? Han er ganske vist en mægtig Mand af store økonomiske Dimensioner, men han kan ikke blive til en Flerhed, han er og bliver dog en enkelt Mand. Han kan træffe en kollektiv Aftale med sig selv om, at Sukker- prisen skal stige 5 Ø., og at de og de Køb- mænd ikke skal have Sukker fra hans Fa- brikker; den træffer han enevældig, absolu- tistisk uden at spørge hverken den ene eller

den anden, om det og uden at man efter denne Lov kan krumme et Haar paa hans Hoved.

Og saadan kunde jeg gaa fra den ene Virksomhed til den anden af monopolagtig Karakter, og den ærede Ordfører vilde se, at disse Selskaber er holdt udenfor. Og den ærede Ordfører har jo ogsaa her i Betæn- kningen slaaet fast, at

„Lovforslaget ikke omfatter de Til- fælde, hvor den enkeltes frie Adgang til et bestemt Erhverv eller Arbejde rent faktisk er begrænset ved, at en Kreds af Personer har erhvervet sig en særlig Ad- gang til visse Raastoffer, Kendskab til specielle Fremstillingsmetoder, Patentret- tigheder eller lignende.“

Nu vil den ærede Ordfører søge at fly fra denne Udtalelse ved at tale om en Grus- grav. Han sagde, at det var en Selvfølge, at naar en Mand har erhvervet en Grus- grav, saa har han de Fordele, der følger deraf, og dem skulde man ikke anfægte. Ja, det kan være rigtigt, saa længe det drejer sig om en Mand, der er økonomisk middel- maadigt stillet. Men kommer der saa en Mand, der siger: her er en Grusgrav af stor Betydning, den erhverver jeg, men der ligger 3—4 andre Grusgrave i Omegnen, dem erhverver jeg ogsaa, for jeg har Penge nok dertil, saa har han udvidet sit Magtom- raade fra den ene Grusgrav til en 4—5, og i Stedet for, at den ene Grusgrav maaske kunde have Betydning for et lille Antal Mennesker i en Del af et Sogn, saa er han pludselig blevet Konge paa dette Omraade i en 3—4 Sogne, og det skal ikke anfægtes af denne Lov. Denne Mand erhverver sig en Monopolstilling i Kraft af sine Penge, men det skal ikke kunne anfægtes. Ordføreren slog ydermere fast med Tretommersøm her i Betænkningen, at noget saadant skal kunne ske, og saa staar den ærede Ordfører endda her og paastaar, at Truster og Kar- teller kommer ind under Lovforslaget! Jeg kunde nævne Snese af Tilfælde af den Slags, hvor det vil vise sig, at det, at man sidder inde med Pengene, som jo er den virkelige Nøgle til alle Monopoler, fritager for at komme ind under denne Lov.

Endvidere gav den ærede Ordfører — men det er muligt, jeg har misforstaaet ham — en meget mærkelig Forklaring, da han kom til det Afsnit, hvor han talte om, at ogsaa religiøse og filantropiske Sam- menslutninger skulde være undtagne fra denne Lov. Jeg kunde ikke faa andet ud af den ærede Ordførers Udtalelser end dette, at den religiøse Boykotning faldt ikke ind under Loven. Ja, der staar nu saa godt som